

Melinda

Auktorisoitujen nimimuotojen käyttö ja ISNI-projektin kuulumisia

Jerry Jantunen

tietoasiantuntija, Kansalliskirjasto

Yhteistyöllä parempaa metatietoa 29.11.2022

Auktoriteettitietueet

- Auktorisoidut hakutiedot löytyvät kenttiin 100, 600, 700 ja 800 (henkilö tai suku), 110, 610, 710 ja 810 (yhteisöt pois lukien kokoukset) ja 111, 611, 711 ja 811 (kokoukset mukaan lukien festivaalit yms. tapahtumat) painamalla Ctrl+F3
- Painamalla F3 löytyvät kaikki Melindassa olevat kirjaukset, myös auktoriteetit

Auktorisoidun muodon hakeminen (Aleph)

700 1 a Paasikivi, Juho Kusti.

Headings in Library: FIN11 - Code: PER

# Docs	Ref.	Headings	Auth. info.
1		Paasikivi, Juhani, 1930-2004 (FIN11)000054446	Asteri Names, 1001 , aab, UPD=Y
1		Paasikivi, Juho Kusti, 1870-1956	Asteri Names, 4001 , aab, UPD=Y
1		Paasikivi, Lilli, 1965- (FIN11)000159707 Public Note: Täydellinen nimi: Lilli Katriina Paasikivi-Ilves	Asteri Names, 1001 , aab, UPD=Y
1		Paasikivi, Maaret, 1966- (FIN11)000137018	Asteri Names, 1001 , aab, UPD=Y
1		Paasikivi, Riikka, 1962- (FIN11)000077127	Asteri Names, 1001 , aab, UPD=Y
1		Paasikivi, U. K., 1870-1956	Asteri Names, 4001 , aab, UPD=Y
1		Paasikko, Lasse, 1959- (FIN11)000197612	Asteri Names, 1001 , aab, UPD=Y

- Ctrl+F3
- Expand

Auktoriteettiedot (Expand)

The screenshot shows a library interface with a list of headings and an expanded record. The main window is titled "Headings in Library: FIN11 - Code: PER". The list has columns for "# Docs", "Ref.", "Headings", and "Auth. info.". The second record is selected, and a pop-up window shows its details.

# Docs	Ref.	Headings	Auth. info.
1		Paasikivi, Juhani, 1930-200- (FIN11)000054446	
1		Paasikivi, Juho Kusti, 1870-	
1		Paasikivi, Lilli, 1965- (FIN11)000159707 Public Note: Täydellinen n Katriina Paasikivi-Ilves	
1		Paasikivi, Maaret, 1966- (FIN11)000137018	
1		Paasikivi, Riikka, 1962- (FIN11)000077127	
1		Paasikivi, U. K., 1870-1956	
1		Paasikko, Lasse, 1959- (FIN11)000197612	

Record Number 68632 in Library FIN11: 1 of 1

043	c FI
046	f 1870 g 1956
1001	a Paasikivi, J. K., d 1870-1956 0 (FIN11)000068632
368	d valtioneuvos 2 mts 0 http://urn.fi/URN:NBN:fi:au:mts:m3694
370	a Koski Hl., Suomi b Helsinki, Suomi c Suomi
374	a presidentti 2 mts/fin 0 http://urn.fi/URN:NBN:fi:au:mts:m2729
375	a mies
377	a fin
378	q Juho Kusti
4001	4 tani a Paasikivi, Juho Kusti, d 1870-1956
4001	a Paasikivi, U. K., d 1870-1956
4001	a Paasikivi, U. K., d 1870-1956

Kirjaus oikeasta toimijasta

- Kun auktorisoituun toimijaan liittyvät tiedot on tarkistettu Expand-toiminnolla ja todettu, että kyseessä on sama toimija, jota haettiin, valitaan "Cancel" ja sen jälkeen "OK", jolloin bib-tietueessa oleva kirjaus muuttuu auktorisoiduksi

700 1 a Paasikivi, J. K.,
d 1870-1956
0 (FIN11)000068632

- Auktoriteetteihin on usein tallennettu esim. toiminta-ala, henkilön ammatti tai yhteisön tyyppi ja toimijaan liittyviä paikkoja, jotka auttavat toimijan tunnistamisessa (suunnilleen samoihin aikoihin eläneitä täyskaimoja on monilla)

Auktorisoidun muodon hakeminen (ei Aleph)

- Jos käytössä ei ole Aleph, auktoriteettitiedot löytyvät [Kanto-](#)verkkosivuilta
- Poimitaan käytettävä nimenmuoto ja Asteri-ID
- Asteri-ID:n eteen lisätään sanastotunnus (FI-ASTERI-N)
- Esim.
 - 100 1# \$a Paasikivi, J. K., \$d 1870-1956 \$0 (FI-ASTERI-N)000068632
 - Alephissa sen sijaan käytössä sanastotunnus (FIN11)

KÄYTETTÄVÄ NIMENMUOTO

Paasikivi, J. K., 1870-1956

TYYPPI

henkilö

HENKILÖN TUNNISTE

Asteri ID: 000068632

ISNI: 0000 0000 8232 261X

Hankalia tapauksia

- Jos toimija on eri kuin kukaan samannimisistä auktorisoiduista toimijoista, käytetään erottavaa tarkennetta [toimijakuvailehjeen](#) mukaisesti. Auktorisoinnin tarpeesta ilmoitetaan toimijakuvailepalvelulle.

8	Virtanen, Pekka (Pekka Henrik) (FIN11)000191887	Asteri Names, 1001 , aab, UPD=Y
27	Virtanen, Pekka (Pekka Sakari)	
9	Ödeema (yhtye : Pietarsaari, Suomi)	
12	Ödeema (yhtye : Porvoo, Suomi) (FIN11)000179590	Asteri Names, 1102 , aab, UPD=Y

- Jos ei tiedetä, onko toimija sama kuin auktorisoitu toimija, tehdään auktorisoimaton kirjaus ilman tarkenteita

56	Koskinen, Heikki	
1	Koskinen, Heikki, 1941- (FIN11)000048560	Asteri Names, 1001 , aab, UPD=Y

Kirjaus henkilöstä oikeassa muodossa

- Henkilöön liittyvien osakenttien pitää olla samassa muodossa kuin kirjaukseen linkittyvässä auktoriteetissa
 - 100/600/700/800: a, b, c, d, q, 0
 - osakenttä 0 linkittää bib-tietueen ja auktoriteetin toisiinsa
 - Jos auktorisoidussa hakutiedossa on elinvuodet d-osakentässä, ne säilytetään myös bib-tietueessa. Paikallisissa luetteloissa, joissa elinvuosia ei näytetä, asetukset huolehtivat siitä, että ne eivät tule näkyviin.
 - Jos auktorisoidussa hakutiedossa ei ole elinvuosia, niitä ei lisätä bib-tietueeseen. Auktoriteetista puuttuvista elinvuosista voi ilmoittaa toimijakuvailupalvelulle.

Yhteisöt

- Osakenttä 0 linkittää näissäkin bib-tietueen ja auktoriteetin toisiinsa
- Yhteisöjen kaikkia alayhteisöjä ei välttämättä ole auktorisoitu, näistä voi silti tehdä tarvittaessa kirjauksia (ilman 0-osakenttää). Auktorisoinnin tarpeesta ilmoitetaan toimijakuvailupalvelulle.
- Kokouksista on yleensä auktorisoitu vain kokoussarja, yksittäisten kokousten hakutiedot muotoillaan bib-tietueeseen ([toimijakuvaילוohje](#))
 - Esim.
111 2# \$a Congressus internationalis Fenno-Ugristarum
\$0 (FIN11)000167666 (*auktoiteetti*)

111 2# \$a Congressus internationalis Fenno-Ugristarum
\$n (6. : \$d 1985 : \$c Syktyvkar, Venäjä) (*bib-tietue*)

Tunnisteet

- Asteri-ID (osakenttä 0) tallennetaan sekä bib-tietueisiin että auktoriteetin 100/110/111-kenttään
 - osakenttä 0 ei kuulu formaatin mukaan auktoriteettitietueeseen, mutta järjestelmä ei muuten pysty linkittämään bib-tietuetta auktoriteettiin
- Auktoriteettiin tallennetaan lisäksi
 - [ISNI](#)
 - [VIAF-ID](#)
 - [ORCID](#) (tutkijat)
 - Y-tunnus (yhteisöt)
 - OKM:n Tiedonkeruun käsikirjan tunnukset (korkeakoulut ja muutamat julkishallinnolliset yhteisöt)

Esim.

024 7 a 317154991
2 viaf
024 7 a <https://orcid.org/0000-0003-4857-1227>
2 orcid
024 7 a 0000000484694280
2 isni
024 7 a <http://urn.fi/URN:NBN:fi:au:finaf:000114341>
2 finaf
035 — a (FI-ASTERI-N)000114341
040 — a FI-NL
b fin
e rda
043 — c FI
046 — f 1975
100 1 a Palmroth, Minna,
d 1975-
0 (FIN11)000114341

024 7 a 0000000122538678
2 isni
024 7 a 127304218
2 viaf
024 8 q Yritys- ja yhteisötunnus:
a 0244664-7
024 8 q OKM:n tiedonkeruun käsikirja:
a 4940015
024 7 a <http://urn.fi/URN:NBN:fi:au:finaf:000035073>
2 finaf
035 — a (FI-ASTERI-N)000035073
040 — a FI-NL
b fin
e rda
043 — c FI
046 — s 1968
110 2 a Ilmatieteen laitos
0 (FIN11)000035073

ISNI-projekti

- Vuodesta 2020 Kansalliskirjasto toimii Suomessa ISNI-tunnuksen rekisteröintitoimistona
- Tekijänoikeusjärjestöjen [ISNI-projekti](#) alkoi maaliskuussa 2022
 - tavoitteena ISNI-tunnisteen käyttöönotto tekijänoikeusjärjestöissä
 - ISNI-projektin tiimiin kuuluvat projektipäällikkö (Katerina Šornová), tietojärjestelmäasiantuntija (Okko Vainonen) ja tietoasiantuntija (Maarit Koskela), lisäksi toimijakuvailupalvelu osallistuu ISNI-tunnusten ylläpitoon
 - Gramexin data käsitelty ja lähetetty tietokantaan; työn alla Sanaston ja Kopioston data; ensi vuonna Kuvasto ja Teosto
 - Myös kustantajien kanssa yhteistyötä (tulevaisuuden tavoite: kun julkaisulle haetaan ISBN, haetaan samalla ISNI tekijöille)

ISNI-ongelmatapauksia

- ISNI saadaan periaatteessa automaattisesti Asterin auktoriteetteihin
- Ongelmia kuitenkin tulee, kun esim.
 - tiedot eivät ole riittävät joko Asterissa tai ISNI:ssä (esim. elinvuodet puuttuvat)
 - henkilön elinvuodet tai yhteisön toiminta-aika on tallennettu eri tavoilla eri tietokantoihin, esim.
 - [Sacrobosco, noin 1195-noin 1250](#)
 - [Sacrobosco, noin 1195-1256](#)
 - [Sacrobosco, toiminta-aika 1230](#)
 - nimi on maailmalla hyvin yleinen, jolloin auktoriteetti yrittää yhdistyä useampaan ISNI-tunnisteeseen

Erilaisia käytäntöjä

- Henkilöiden osalta ISNI noudattaa RDA:n periaatteita: kukin henkilö saa yhden ISNI:n, paitsi jos hän on käyttänyt pseudonyymejä, jolloin kukin pseudonyymi saa oman ISNI:n
 - Asterin auktoriteeteista suurin osa on RDA:ta edeltävältä ajalta, jolloin oli tapana auktorisoida henkilön nimenmuotoja erikseen; näitä yhdistellään vähitellen
- Yhteisöjen osalta ISNI ei noudata RDA:n periaatetta, jonka mukaan yhteisön muuttaessa nimeään se auktorisoidaan uutena yhteisönä
 - edeltäjä- ja seuraajayhteisö ovat saman ISNI:n alla

Tulossa pian

ISNI: 0000 0001 2125 7516
<https://isni.org/isni/0000000121257516>

Name: Hietamies, **Laila**
Hietamies, **Laila** Ellen Kaarina
Hietamies, Lajla
Hirvisaari, Laila
Hirvisaari, Laila Ellen Kaarina
Hirvisaari, Leila (Früherer Name)
Laila Ellen Kaarina Hietamies
Laila Ellen Kaarina **Hirvisaari**
Laila Hietamies
Laila Hirvisaari
Хиетамиес, **Лайла**

Dates: 1938-

Creation class: Language material
Musical sound recording

Creation role: author
creator
librettist

⊕ Titles

Notes: https://fi.wikipedia.org/wiki/Laila_Hirvisaari
<http://viaf.org/viaf/29507195>
<https://www.wikidata.org/wiki/Q3117328>

Kiitos!

toimijakuvailu-posti@helsinki.fi

Toimijakuvailupalvelu

<https://www.kiwi.fi/display/Toimijakuvailupalvelu>